

SYLLABUS

INTERNATIONAL EUROPEAN
UNIVERSITY

SCHOOL OF
MEDICINE

SYLLABUS

Дисципліна

 ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Викладач (-і)

 к.б.н., доцент Коваленко Вікторія Володимирівна

Профайл викладача (-ів)

 <https://medicine.ieu.edu.ua/proyemsh/kafedry/kafedra-fundamentalnykh-dystsyplin>

Консультації

Очні консультації Четвертий вівторок місяця 15:00-16:00

Онлайн консультації Другий вівторок місяця 15:00- 16:00

Контактний телефон

 +38 0963231210

E-mail

 victoriakovalenko@ieu.edu.ua

Сторінка дисципліни

 <https://medicine.ieu.edu.ua/proyemsh/kafedry/kafedra-fundamentalnykh-dystsyplin>

Форма підсумкового контролю

залік	диференційований залік	екзамен
-------	------------------------	---------

SYLLABUS

1 Коротка анотація дисципліни

Дисципліна «Охорона праці в галузі» забезпечує вивчення системи правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, що спрямовані на збереження життя, здоров'я і працездатності медичних працівників в процесі трудової діяльності.

2 Передумова вивчення дисципліни

Дисципліна «Охорона праці в галузі» має міждисциплінарні зв'язки з наступними дисциплінами: : «Медична та біологічна фізика. Медична інформатика», «Медична хімія», «Медична біологія», «Фізіологія». Отриманні знання необхідні при вивченні клінічних професійно-практичних дисциплін, а також у подальшій професійній діяльності.

3 Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі” є:

- формування у майбутніх фахівців знань, умінь і компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці в медичній галузі;
- створення сприятливих умов виробничого середовища і безпеки праці в галузі згідно з чинними законодавчими й іншими нормативно-правовими актами.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі» є:

- Забезпечення збереження життя, здоров'я і працездатності медичних працівників у виробничих умовах.
- Виховання морально-етичних цінностей, спрямованих на профілактику виробничого травматизму та виникнення професійних і виробничообумовлених захворювань.
- Розробка та застосування комплексу законодавчих, організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних та інших заходів.
- Створення сприятливих умов виробничого середовища і безпеки праці згідно з чинними законодавчими та нормативно-правовими актами.

4 Результати навчання

ПРН 1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності
ПРН 2	Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я
ПРН 3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
ПРН 10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН 21	Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію

SYLLABUS

4 Результати навчання

ПРН 22	Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
ПРН 24	Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН 25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців.
ПРН 27	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

5 Кредити ECTS

3 кредита ECTS / 90 академічних годин, з них лекції – 16, практичні роботи – 16, самостійна робота – 58 годин.

6 Структура дисципліни

Назва змістовних розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	У тому числі		
		л	п	с.р
Розділ I. Загальні питання охорони праці Змістовний розділ 1. Загальні питання охорони праці				
Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці.	9	2	2	5
Тема 2. Організація охорони праці в медичних установах та закладах вищої медичної освіти.	10	2	2	6
Тема 3. Гігієна та фізіологія праці, значення для створення безпечних умов праці.	10	2	2	6
Розділ II. Особливості умов праці в медичній галузі Змістовний розділ 2. Особливості умов праці в медичній галузі				
Тема 4. Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичних працівників.	10	2	2	6
Тема 5. Гігієнічна характеристика умов праці та стану здоров'я медичних працівників.	8		2	6
Тема 6. Нещасні випадки та аварії в ЛПЗ, їх розслідування та облік.	10	2	2	6
Розділ III. Спеціальні питання охорони праці в медичній галузі Змістовний розділ 3. Спеціальні питання охорони праці в медичній галузі				
Тема 7. Охорона праці в лікувальних медичних закладах.	8		2	6
Тема 8. Охорона праці в окремих структурних підрозділах ЛПЗ та вищих медичних навчальних закладах.	10	2	2	6
Тема 9. Небезпечні інфекційні захворювання в роботі медичних працівників.	8	2		6
Тема 10. Основи виробничої безпеки медичних працівників.	10	2	2	6
УСЬОГО З ДИСЦИПЛІНИ	90	16	16	58

SYLLABUS

7

Перелік обов'язкових завдань

1. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці: охорона праці, умови праці, шкідливий виробничий фактор, небезпечний виробничий фактор, безпечні умови праці, робоче місце, техніка безпеки тощо.
2. Суб'єкти і об'єкти охорони праці.
3. Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном.
4. Загальні питання охорони праці в медицині.
5. Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура. Інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють в організації.
6. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.
7. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно- правового забезпечення охорони праці. Соціальний діалог в Європейському Союзі.
8. Державна служба України з питань праці, її структура та функції.
9. Ризикоорієнтований підхід в оцінці потенційної та реальної небезпеки шкідливого впливу чинників виробничого середовища на здоров'я людини.
10. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій, управління якістю та формування культури безпеки.
11. Колективний та трудовий договори як відображення законодавства з охорони праці. Закон України "Про колективні договори та угоди" та його зміст. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України "Про затвердження форми трудового договору між працівниками і фізичною особою". Укладання трудової угоди за специфікою видів робіт та особливостями функціональних обов'язків. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі. Прийняття на роботу за контрактом.
12. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства щодо охорони праці.
13. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі. Наказ МОЗ №268 від 30.09.94 "Про службу охорони праці системи Міністерства охорони здоров'я".
14. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в медичних установах. Служба охорони праці лікувально-профілактичного закладу (ЛПЗ), її структура, чисельність, основні завдання і функції. Права і обов'язки працівників служби охорони праці.
15. Комісія з питань охорони праці в медичних установах, основні завдання та права. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи.
16. Планування заходів з охорони праці. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій, управління якістю і культура безпеки. Облік і аналіз показників охорони праці. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій.
17. Принципи організації, види навчання та перевірка знань з питань охорони праці. Інструктажі з питань охорони праці, їх види. Стимулювання охорони праці.
18. Гігієна та фізіологія праці – визначення, мета, задачі, методи досліджень.
19. Класифікація небезпечних і шкідливих виробничих чинників.
20. Основні фізіологічні ознаки фізичної та розумової праці. Фізіологічні зміни, що відбуваються в органах і системах організму людини при виконанні праці.
21. Працездатність людини, динаміка і причини її зміни протягом робочого дня.
22. Фізіологічна суть втоми, існуючі теорії і сучасне розуміння механізму її виникнення.
23. Шляхи попередження розвитку втоми. Методика розробки раціональних режимів праці та відпочинку.
24. Класифікація праці медичних працівників.
25. Психофізіологічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних працівників.
26. Фізичні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних працівників.

SYLLABUS

7

Перелік обов'язкових завдань

27. Хімічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних працівників.
28. Біологічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних працівників.
  1. Гігієнічні особливості умов праці та стану здоров'я лікарів різного профілю (хірургічного, терапевтичного, стоматологічного та ін.).
  2. Особливості професійної та виробничо обумовленої захворюваності медичних працівників.
  3. Класифікація праці медичних працівників.
  4. Психофізіологічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища та їх вплив на стан здоров'я медичних працівників.
  5. Вимоги безпеки під час експлуатації основного медичного обладнання.
  6. Заходи щодо зниження фізичного та нервово-психічного перевантаження медичних працівників. Наукова організація праці в ЛПЗ. Раціональна організація робочого місця та меблів. Основні шляхи запобігання виникнення втоми.
  7. Заходи щодо зменшення несприятливої дії фізичних чинників на організм медичних працівників. Вимоги до мікроклімату.
  8. Заходи щодо зниження несприятливої дії шуму, вібрації, ультразвуку.
  9. Вимоги до виробничого освітлення робочих місць медичних працівників.
  10. Вимоги до ультрафіолетового випромінювання, електромагнітних полів радіочастот та лазерного випромінювання на робочих місцях медичних працівників.
  11. Електробезпека. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом.
  12. Умови ураження людини електричним струмом. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи.
  13. Основи пожежної безпеки. Державний пожежний нагляд. Пожежна профілактика при проектуванні і експлуатації ЛПЗ та медичного обладнання.
  14. Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів.
  15. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння.
  16. Дії персоналу при виникненні пожежі. Забезпечення безпечної евакуації персоналу. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах. Навчання правилам пожежної безпеки працівників ЛПЗ.
  17. Соціально-економічні передумови для використання в закладах охорони здоров'я праці жінок, підлітків та осіб старших вікових груп.
  18. Основні фізіолого-анатомічні особливості організму жінок, підлітків та осіб старших вікових груп, які зумовлюють підвищену чутливість до шкідливих чинників виробничого середовища.
  19. Вплив чинників виробничого середовища на організм жінок. Різниця між чутливістю жіночого та чоловічого організму до шкідливих чинників виробничого середовища. Віддалені наслідки впливу шкідливих чинників виробничого середовища.
  20. Особливості стану здоров'я жінок, підлітків та осіб старших вікових груп в закладах охорони здоров'я.
  21. Визначення
  22. Тенденції щодо виробничого травматизму і професійної захворюваності у вітчизняних закладах охорони здоров'я.

8

Вибіркові завдання

1. Створення ситуаційних тестових завдань
2. Створення мультимедійних презентацій із тем практичних занять
4. Створення біологічних кросвордів за темами практичних занять
5. Участь у студентських науково-практичних конференціях
6. Організація та відвідування тематичних музеїв
7. Публікації тез доповідей наукової конференції у співавторстві з викладачем

9

Ознаки дисципліни

Термін викладання	Семестр	Міжнародна дисциплінарна інтеграція	Курс (рік навчання)	Цикли: загальної підготовки/ професійної підготовки/ вільного вибору
1 семестр	III	Так	2 курс	Загальної підготовки

10

Система оцінювання та вимоги

Поточна успішність студентів оцінюється за 4-и бальною шкалою (2; 3; 4; 5) на кожному практичному з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

Критерії оцінки поточної навчальної діяльності:

Відмінно («5») – студент правильно відповів на 90-100% запитань. Розв'язує ситуаційні задачі підвищеної складності, вміє узагальнити матеріал.

Добре («4») - студент правильно відповів на 70-89% запитань. Володіє необхідними практичними навичками та прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум.

Задовільно («3») - студент правильно відповів на 50-69% запитань. Володіє лише обов'язковим мінімумом методів дослідження.

Незадовільно («2») - студент правильно відповів на 50% запитань. Під час відповіді і демонстрації практичних навичок робить значні, грубі помилки.

Оцінювання самостійної роботи студентів з підготовки до аудиторних практичних занять здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Семестровий залік оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) та 200-бальною шкалою шляхом визначення середнього арифметичного поточних оцінок за кожне практичне заняття за 4-и бальною шкалою, та її наступної конвертації у бали 200-бальної шкали. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти – 120.

Підсумковий контроль знань з дисципліни «Біоетика та медичні комунікації» здійснюється у формі заліку.

<https://ie.u.edu.ua/docs/rate-of-study.pdf>

11

Умови допуску до підсумкового контролю

Умовою допуску студента до підсумкового контролю є відсутність пропущених, або відроблених практичних занять, а також середня поточна оцінка не нижче 3 балів за 4-ри бальною шкалою \ 120 балів за 200-т бальною шкалою.

<https://ie.u.edu.ua/docs/rate-of-study.pdf>

SYLLABUS

12

Політика дисципліни

Вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі» передбачає дотримання правил, що забезпечують ефективне оволодіння предметом, як в теорії, так і на практиці, а саме:

- регулярне, без пропусків, відвідання лекційних та практичних занять
- перебування викладача та студентів на занятті відповідно до розкладу та встановленого часового регламенту занять
- перебування викладача та студентів на заняттях охайно одягненими у відповідний одяг, а саме у білий халат
- повне викладення викладачем навчального курсу відповідно до програми навчальної дисципліни
- ведення студентом конспекту лекцій та нотаток стосовно практичних занять
- вивчення дисципліни відбувається на основі колегіальності, співпраці та солідарності викладача та студентів
- обговорення навчальних питань відбувається у формі дискусії викладача та студентів, та студентів між собою
- проведення лекційних та практичних занять, за виключенням підсумкового контролю знань, передбачає самостійну роботу студентів із використанням інформаційних технологій та засобів обробки, зберігання та передачі інформації, включно із комп'ютерами, персональними гаджетами та іншими електронними пристроями, а також підручниками, посібниками, методичними розробками, тощо
- наукова пошукова та дослідницька робота студентів вітається
- складовою навчання є написання рефератів з тем визначених в переліку обов'язкових завдань
- написання рефератів з переліку тем вибіркового завдань є бажаною та обов'язковою, якщо студент бажає поліпшити свою оцінку
- теми навчальної дисципліни розглядаються з точки зору їх практичного застосування та біоетичної спроможності
- взаємна поведінка викладача та студентів, та студентів між собою в аудиторний та позааудиторний час відповідає загальноприйнятим нормам та рольовим моделям поведінки, що передбачають взаємоповагу та колегіальний характер взаємостосунків, і виключають релігійні, расові, етнічні, культурні, вікові, гендерні, соціальні, політичні, та інші передсуди та упередження, а також булінг, сексуальні домагання, та інші прояви та форми нетерпимості та приниження гідності людини
- будь які прояви корупції в навчальному процесі, як з боку викладача, так і з боку студентів недопустимі.

13

Політика щодо пропусків занять та виконання завдань пізніше встановленого терміну

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не підлягав поточному контролю має право пройти поточний контроль у двотижневий термін після повернення до навчання.

Студент, що був відсутній на заняттях без поважних причин, не брав участі у заходах поточного контролю, не ліквідував академічну заборгованість, не допускається до підсумкового семестрового контролю знань з цієї дисципліни, а в день складання екзамену в екзаменаційній відомості науково-педагогічним працівником виставляється оцінка «недопущений».

Повторне складання диференційованого заліку з дисципліни призначається за умови виконання всіх видів навчальної, самостійної (індивідуальної) роботи, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни і проводиться згідно із затвердженим директором графіком ліквідації академічної заборгованості.

<https://ie.u.edu.ua/docs/050.pdf>

SYLLABUS

14 Політика дотримання академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу керуються принципами академічної доброчесності
<https://ie.u.edu.ua/docs/011.pdf>

15 Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Охорона праці в медичній галузі: навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. – К. : ВСВ “Медицина”, 2015. 208 с.
2. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб./ О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред О.П. Яворовського. – К.: ВСВ “Медицина”, 2015. – 288
3. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. — К.: ВСВ "Медицина", 2015. — 520 с.
4. Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників : підручник для студ. вищих медичних (фармацевтичних) навч. закладів I-III рівнів акредитації/ Н.М. Касевич, К.І. Шаповал. — 3-є вид., переробл. та допов. — К. : ВСВ "Медицина", 2013. — 264 с.
5. Березуцький В.В. Небезпечні виробничі ризики та надійність: навч. посібник / В.В. Березуцький, М.І. Адаменко; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків: ФОП Панов А.М., 2016. – 385 с.

Допоміжна література

1. Гігієна та охорона праці медичних працівників. Навчальний посібник/ За ред. В.Ф. Москаленка, О.П. Яворовського. – К.: “Медицина”, 2009. – С.6-56.
2. Гігієна та охорона праці медичних працівників. Навчальний
3. посібник /За ред. В.Ф.Москаленка, О.П.Яворовського. – К.: «Медицина», 2009. –
4. 176 с.
5. Аладишева Л. Про психологічну експертизу як інструмент зниження виробничого травматизму // Охорона праці. - 2015.- № 7. - С. 44-46.
6. Андрющенко К. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві в контексті євроінтеграції // Публ. право. - 2015. - № 4. - С. 229-235.
7. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять: ДСТУ 2293:2014 / Нац. стандарт України. - Надано чинності 2015-05-01 // На допомогу спеціалісту з охорони праці. - 2015. - № 10. - С. 41-49.
8. Конституція України. Основний закон від 28.06.1996.
9. Кодекс законів про працю України. Закон № 322-VIII від 10.12.71.
10. Закон України “Про охорону праці” від 14.10.92.
11. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” № 4004-XII від 24.02.94.
12. Закон України “Про колективні договори та угоди” № 1874 від 24.12.95.
13. Закон України “Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” № 1423 від 13.09.2000.
14. Закон України “Про адміністративні порушення” № 8074-10 від 07.12.84.
15. Основи законодавства України про охорону здоров'я № 2802-XII від 19.11.92.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційне Інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство охорони здоров'я України <http://moz.gov.ua/ua/portal/>.
5. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua/>.
6. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.

SYLLABUS

15 Рекомендовані джерела інформації

7. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>.
8. Державна служба України з питань праці <http://dsp.gov.ua/>.
9. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>.
10. Міжнародна організація праці <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>.
11. Dokterhoe website and app for health workers (Dutch language). <https://www.dokterhoe.nl/>. Accessed 10 Oct 2016.

16 Порада з успішного навчання на курсі

- Відвідування занять;
- Діалог з викладачем з усіх питань навчальної програми;
- Виконання завдань відповідно до програми;
- Написання рефератів за темами програми;
- Обговорення тем та завдань у групах поза аудиторний час;
- Використання інтернет-ресурсів.